

Ketabton.com

دروغجن

(ناول)

ليکوال: آيزاک اسيموف

ژباړه: مير احمد ياد

ډالی

د خوشبو د خوب خوشبو ته!

یاد

(الفرد لانینگ) په لړزېدونکو ګوتو سګرټ روښانه کړ، تورې
او سپينې وړوځې يې د خبرو په وخت ښکته پورته کېدې.

— هغه فکرونه ډیر ښه لولي! خدايزه ولې؟

ریاضي پوه (پیتیر باګرټ) ته یې وکتل:

— ښه نو؟

باګرټ خپل سر په دواړو لاسونو نیولای و... ویې ویل:

— دا دري څلوېښتم (ماډل) دی چې جوړوو یې لانینگ نور
ټول یې بیخي سم وو.

دریم کس تندۍ راخوږند کړی و، په مېز ناست و، دا (میلټن
آش) نومېده او د روبوټ جوړولو د شرکت تر ټولو ځوان
مامور و، ده پر خپل ځان او مقام فخر کاوه:

— باګرټ ته زما خبره واوړه! له پېله تر د نصب کولو په
ټولې پروسې کې هېڅ تیروتنه نه ده شوې، زه ددې
تضمین درکوم.

د باګرټ په پېړو شونډو موسکا خپره شوه:

— ته یې تضمین راکوې؟ که د ته نصب او مونټاژ د ټول
لاین (جریان) تضمین راکوې، زه به ستا د ترفیع وړاندیز

هم وکړم. د پوزيترونیک مغزو جوړول ۷۵۲۳۷ عمليو ته اړتيا لري. هره عمليه له يوه تر پنځه سوو فکترونو پورې تړلې وي، که يوه کې يې هم ښکاره تيرونه و شي ماغزه خرابيږي ... آش صيب دا ارقام مې له خپلو معلوماتي دوسيو درکړل.

ميلټن آش په فکر کې شو، ځواب ورکولو ته يې چې ځان جواړوه، په دې وخت کې د څلورم کس غږ شو چې ويل يې:

— که تاسو همداسې يو بل سره پرې کوئ او خبرې ورته کوئ، ښه به دا وي چې زه درته دا ځای پرېږدم.

(سوسن کالوين) د کاليو لمن جوړه کړه، رنگ وهلې شونډې يې راټولې کړې او ويې ويل:

— موږ له داسې يوه روبات سره مخ يو چې د انسان افکار لولي، زما په نظر د پېښې لامل بايد پېدا کړو، دا په دې نه کيږي چې زه دې تا ملامتوم او ته ما ...

لارينگ وويل:

— ته رښتيا وايې ډاکټر کالوين.

ناڅاپه يې په ترڅه لهجه ورزياته کړه

— هر څه همدلته راتول دي، موږ پوزيتروني ماغزه جوړ کړي، چې کولای شي فکري څپې را واخلي او تعبیر یې کړي. نه پوهیږم دا څنگه چل شو، که علت یې پیدا کړو، دا په تیرو څو لسیزو کې د روباتونو په برخه کې تر ټولو مهمه لاسته راوړنه ده، چې موږ کړې، موږ یې علت نه دی پیدا کړی او باید پیدا یې کړو. پوه شوی؟

باگرت پوښتنه وکړه:

— زه یو وړاندیز کولای شم؟
— مهرباني!
— د یوه ریاضي پوه په توګه وایم، چې کومه ستره تیروتنه شوې ده، زه وایم تر څو چې موږ دا ستونزه نه وي هواره کړې د (آر بی ۴۳) کیسه به پرېږدو، حتی له نورو غږو به یې هم پټه کړو، کوم اداري ریسان چې خبر دي ورته به ووايو چې دا ستونزه په هېڅ صورت نه حل کیږي.

ډاکټر کالوین وویل:

— باګریت ښه وایي، که د ستونزې خبره خپره شوه، د روباتونو ضد کیسو ته به لمن وو هل شي او ټوله پروسه به تر پوښتنې لاندې راشي.

لارینگ سگرت ته کش ورکړ او سر یې د منلو په اشاره
وخوځاوه، آس ته یې مخ کړ او ورته کړه یې:

— په لومړي ځل چې دې د فکر لوستلو خبره وکړه یوازې
وې کنه؟ تالکه چې ویلي وو؟

— زه بیا هم وایم چې یوازې وم او ډیر ویریدلی وم. د (آر بی
۴۳) روبروت نصب چې ختم شو نو اول یې لاندې ماته
راولیرېه (ابرمات) نه و، څه شي پسې د باندې وتی و. ما
روبوټ واخیست او د ازمایښت خونې ته مې یووړ، اول
مې پام نه و، ماسره یې ډېرې ښې او منطقي خبرې
وکړې، نیمایي لارې کې مې پام شو، چې کله مې ورسره
خبرې نه وې کړې، ډیر فکر مې وکړ، یوازې روبروت ته
مې کتلي وو... هغه زما په هدف پوه شو او ما سره په لاره
روان شو.

سوسن کالوین په فکر کې ډوبه شوه، بیا یې سترگو ته ځیر
شوه او ویې ویل:

— فکر کوم، موږ لکه چې عادت شوي یو چې خپل افکار
پټ وساتو.

لارینگ په وارخطایي وویل:

— ښه نو... بیا خو یوازې موږ څلور کسه پوهیږو کنه؟ موږ باید د یوه پلان له مخې کار وکړو، آس زه وایم ته د نصب کړښه (خط مونثاژ) له اوله تر اخره ټوله یو ځل بیا وگوره او هغه ټول عملیات یاداشت که چې د تیروتنې امکان پکې وي.

— آس غلي وویل، ډیر اوږد کار دی.
— هوته باید په دې کار کې له هغو ټولو خلکو گټه پورته کړې چې کار یې درسره کاوه، یو نفر هم مه رخصتوه، مهمه نه ده چې دا کار څومره اوږد دی، خو خلک باید پوه نشي چې ته دا کار ولې کوي؟ اوري؟

ځوان تخنیکگر غلي وخنډل:

— سمه ده، خو سخت کار دی.

لانیښک خپله څو کی کالوین ته تاوه کړه او ویې ویل:

— ته له یوې بلې لارې ددې کار کوشش وکه، ته د روباتونو د ارواپوهنې متخصصه یې، د روبات په اړه بیا ځلي مطالعه پېل کړې او له اخره بېرته سر ته لاړه شې، په دې ځان پوه کړه چې هغه افکار څنگه لولي او بیا ورپسې ځي وگوره چې (تلو پاتیک) قوت کې یې څومره زیات شوی دی او حواسو یې څه صدمه لیدلې ده؟ پوهه شوې؟

د ډاکټر کالوین جواب ته په تمه نشو او پسې زیاته یې کړه:

— زه کارونه منظموم، بیا ټول معلومات او ترلاسه شوي ریاضیکي محاسبات هم ارزیابي کوم، باگرت به هم راسره پکې مرسته وکړي.

آش له څوکۍ راولاړ شو، په ښکلي او ځوانه څېره یې خندا خپره وه، ویې ویل:

— ښه زه به خپل کار شروع کم، ځکه زما کار تر ټولو ډیر دي، دې ځای نه سیده کار ته ځم.

ډاکټري کالوین په خپل نظر بدرگه کړ، په لیدو کې بیخي ور ورکه شوه، په دې وخت کې لانینگ ورغړ کړ:

— ډاکټر کالوین، ته پورته څې چې (آر بي ۴۳) ووينې؟

هېڅ ځواب یې ورنه کړ.

سوسن کالوین چې راننوته آر بي ۴۳ خپلې فتو الکتريکي سترگې له کتابه راپورته کړې او ودرېد. کالوین په دروازه هغه لویه لوحه راوځړوله چې پرې لیکلي وو (ننوتل منع دي)، بیا روبوټ ته نږدې شوه:

— ما درته د سوپرا تمی موټرونو په اړه خو کتابونه راوړي
دی (هری) گورې یې؟

هری، آر بی ۳۴ ډوله رېوت ته ورکول شوی نوم و.، کتابونه
یې واخیستل دیو عنوان ته یې وکتل:

— ه، هم، (د سوپرا توم تیوري)

د کتابونو پانې یې اړولې ویې ویل:

— ډاکټر کالوین کنبېنه، دا یو خو دقیقې وخت نیسي.

ارواپوهه ډاکټره کبناسته او هرې ته یې کتل، هرې تر میز
هاخوا ناست و او کتابونه یې زرزر لوستل.

له نیم ساعت وروسته یې کتابونه څنگ ته کړل:

— زه پوهیږم چې دا کتابونه دې ولې راوړي دی.

ډاکټر کالوین خفه شوه:

— هرې، زه پوهیدم، تاسره کار کول سخت دي، ته هر وخت
مانه یو گام مخکې یې.

— دا کتابونه هم همداسې دي، پوهیږې هېڅ مې نه
خوښیږې ځکه هېڅ په زړه پورې موضوع پکې نشته،
ستاسو پوهه یوازې لږ معلومات او څو لنډې تیورۍ

دي، هيڃ ٻه لوستلو نه ارزي. ماته ستا افڪار ٻه زڙه
پوري ڏي، ڇڪه تاد متقابل تاثير، تحرڪ او احساساتو
ٻه اڙه زده ڪڙي ڪڙي.

ڊاڪٽري ڪالوين غلي وويل:

— زه پوهه شوم.

روبوٽ زياته ڪڙه:

— زه فڪرونه لولم، نه پوهيم ڇومره ڙور ڏي، زه هر ڇه سم
نشم درڪ ڪولاي، ڇڪه زما فڪر هم يو ڇه هغو ته ورته
ڏي، خو ڪوشش ڪوم، ستا ڪيسي راسره مرسته ڪوي ڇي
درڪ مڻ نور هم ٻڻه شي.

— هو خو زه ويريم، ڪه ڪومه احساساتي ڪيسه ولولي
هسي نه ڇي هغه افڪار هم زمور ڊ افڪارو غونڊي بي
رنگه او تياره وي.

ڊاڪٽر ڪالوين رنگ سور شو، ڄان سره بي وويل:

— ڊالڪه ڇي پوه ڏي.

د هربي ٽيٽ غربي واور ٻڌ:

- هو زه پوهيږم ډاکټر کالوين، ته تل د هغه په فکر کې
- ډوبه يې، نوزه څنگه پوه نه شم؟
- د ډاکټري کالوين رنګ ژيړ شو:
- چا ... ته خوبه دې ويلې نه وي؟
- نه، هيچا رانه پوښتنه نه ده کړې.
- ښه ته څه فکر کوي؟ تاته لکه چې زه ښه کم عقله ښکارم.
- نه ... نو دا خو طبيعي احساس دی.
- کېدای شي همدا طبيعي يې زما کم عقلتوب وي، ځکه
- زه بدرنګه يم.
- که يوازې فزيکي او بدني ښايست يادوي؛ نوزه قضاوت
- نشم کولای، زه پوهيږم چې نور ښايستونه هم شته.
- زه خوزړه هم يم.
- لا خود خلويښتو شوې نه يې.
- هو د اته ديرش کالو يم، خو مخ مې سم د شپېته کلنو
- خلکو غوندې غونج شوی دی، هغه له پنځه ديرشو کالو
- هم کم دی، اوس هم ډير ځوان او تکړه ښکاري. ته فکر
- کوي چې هغه ماته راگوري؟ که زه هسې په تمه يم؟
- ته غلط فکر کوي، زما خبره واوره...

سوسن کالوین ترې مخ واړوه، سترگو کې یې اوبښکې ډنډه وې:

— زه ولې داسې کوم؟ ته په دې خبرو څه پوهیږې؟ ته خو ماشین یې، زه درته یو په زړه پورې مورد یم، د کتابونو په شان درته زه هم هېڅ اهمیت نه لرم.
رېوټ سرد هو په مانا وڅوځوه:

— ته زما خبره واوړه... که ته غواړې زه درسره مرسته کولای شم.

— څه مرسته؟ نصیحت راته کوي؟
— نه، هغه خبره نه ده، زه پوهیږم چې نور خلک څه فکر کوم، مثلاً میلټن آش

څو گړۍ چوپتیا خپره وه، بیا کالوین وویل:

— زه یې څه کوم چې هغه هر فکر کوي، بس چپ شه.
— زه فکر کوم ته غواړې پوهه شې چې هغه څه فکر کوي.
کالوین سر ځوړند کړ، ساگانې یې تیزې شوې، بیا یې وویل:

— ته هسې لگیا یې.
— ولې؟ زه درسره مرسته کوم، میلټن آش ستا په اړه داسې فکر کوي چې...

هغه غلی شو، اروا پوهې سر را پورته کړ:

— ښه نو؟

روبوت غلي وويل:

— هغه په تا مين دی.

ډاکټره کالوين يوه دقيقه غلې وه، بيا يې وويل:

— ته تيروتي يې، سم تيروتي يې، هغه ولې په ما مين شي؟

— خو دا خبره رښتيا ده، هغه دا فکر نشي پټولای، مانه خو

يې بيخي نشي پټولای.

— خوزه.. خو... داسې..

ژبه يې ونښته او غلې شوه.

— هغه يوازې د انسانو ظاهر ته نه گوري، پوهه يې هم

گوري، ميلټن آش چاسره يوازې د سترگو او وروځو

لپاره واده نه کوي.

د سوسن کالوين، سترگې رپېدې، په لږ ځېدلي غږ يې وويل:

— خو هغه هېڅکله داسې څه نه دي کړي.

— تا ورته د څه کولو وخت ورکړی؟

— څنگه مې ورکړی وی، ما دسره داسې فکر هم نه وکړی.

— سهې خبره ده.

ارواپوهه په فکر کې ډوبه شوه، بيا يې ناڅاپه سر راپورته کړ:

— شپږ مياشتې مخکې ورسره همدلته په فابريکې کې
يوې نجلی ولیدل، بنایسته او لوړه نجلی وه؛ خو په
الف او ب نه پوهېده، میلتن غوښتل هغه ته د روبوټونو
جوړول ورزده کړي، ښه هغه نجلی څوک وه؟

هرې زړځواب ورکړ:

— ښه زه پوه شوم چې څوک ښې، هغه د میلتن د ترور
(خاله) لورده او د مینې هېڅ خبره یې ورسره نشته.

سوسن کالوین د نجلی توب له جذبې سره له ځایه راپورته
شوه او ودرېده:

— عجیبه نه ده؟ ما کله کله داسې فکر کاوه، خو سمه مې نه
شوه گڼلای.

هرې خواته یې ورمنډه کړه، د هغه یخ او درانه لاسونه یې په
لاسونو کې ونيول:

— ډیره مننه هرې، خیر دی په دې اړه چا سره خبرې مه کوه،
دا به زما او ستا راز وي، بیا هم مننه هرې.

د هربي اوسپنيزې ګوتې يې په خپل لاس کې زور کړې او
روانه شوه.

هربي بيا کتابونه راواخيستل، هېچا دده فکر نشو لوستی او
نه يې فکر کولای شو چې د هربي په سر کې څه فکر ګرځي.

میلتن آش پیترباگرت ته وکتل او ویی ویل:

— یوه جمعه وشوه، چې سترگه مې نه ده پټه کړې، خو
پورې به همداسې لگیا یم؟ فکر کوم تا وویل چې (د)
پوزیتروني محفظې بمبار کول یې ښه لاره ده.

باگرت خوله وازی وکړ، بیا یې وویل:

— همداسې ده، خوزه لاپرلیکه نه یم.
— ریاضي پوه چې داسې خبره کوي نو زه یې په مطلب
پوهیږم، ختمېدو ته یې څومره وخت پاتې؟
— اړه لري.
— په څه پورې اړه لري؟
— لاتینګ پورې اړه لري، زموږ زوړ ملګری زموږ همفکره
نه دی، له بده مرغه ستونزه یې دا ده چې لا هم په پخوانۍ
زمانې کې اوسېږي، زیاتره له شاگردانو کار اخلي، دې
کار لپاره قوي وسایل پکار دي، هغه بخل کوي.
— ښه ولې په دې برخه کې له هرې مرسته نه غواړو چې
کارونه منظم کړي؟

باگرت خپلې وړوځي راټولې کړې:

— روبات ته ووايو چې دا کار راته وکړي؟

- هو ! هغه زړې نجلۍ درته ونه ويل؟
- کالوين يادوي؟
- هو سوزي يادوم، هغه پوهيږي چې روبات جادوگر رياضي پوه دی، تر ټولو سخت انتی گرالونه يې له ليکلو او ځنډه په خپل ذهن کې حل کوي او تر ټولو ستونزمنې معادلې هم د سترگو په رڼ کې حل کوي.
- رياضي پوه ورته ځير شو، ويې ويل:
- رښتيا وايي؟
- هو ! خو ستونزه دا ده چې رياضي يې نه خونبيري، ايله د مينې کيسې لولي.
- ډاکټر کالوين په دې اړه ماته يوه خبره هم نه ده کړې.
- ښه نو ... کالوين پرې تر اوسه خپله برسي او مطالعه نه ده ختمه کړې. ته پوهيږې، چې څومره رازداره ده، چې کاريې خلاص شوی نه وي تر هغه يې نه ښکاره کوي.
- ډاکټر کالوين درته خپله وويل؟
- همم دا يې راته په لومړيو کې وويل وو اوس پکې بدلونونه راغلي دي.
- ښه نو، په دې ښځې کې گني بدلون نه دی راغلی؟
- د سرڅۍ کارولو بدلون يې يادوي؟

— نه زه يې د سينگار د بدلون خبره نه كوم د خبرو انداز يې
درته نښيم، داسې ښکاري لکه څه ته چې خوشاله وي.
— همم... کيداى شي مښه شوې به وي.

آش سترگې پټې کړې، ويې ويل:

باگي ته چټيات وايې، ته ورشه له هربي سره خبرې وکړه او زه
به دلته ويده شم.

— ماته دې روبوټ د کار کولو چل نه رابښي او نه يې
کولاى شي.

په ځواب کې يې يوازې خرهار واورېد.

پيٽر باگرت لاسونه په جيبونو دننه کړي وو، په ارامه او
سنجيده لهجه يې وويل، هربي ورته غوږو:

— زه خبر يم چې ته په دې شيانو پوهيږې، اوس درنه زه
جدي پوښتنه کوم. د نصب په کړنې کې څه ستونزه
راغلې ده، خو ډاکټر لانينگ يې نه مني، نه مو پرېږدي
چې جوړ يې کړو، روبوټ هېڅ ځواب ورنکړ، باگرت
وويل:

— ښه نو؟

هربي نقشو او محاسبو ته وکتل:

— زه پکې څه ستونزه نه وينم.
— فکر نه کوم، که تردې مخکې لاړ شو.
— زه په دې کې لاسوهنه نشم کولاي، ته په رياضي تر ما ښه
پوهيږې او ښه نو .. نه مې خونديږي چې په دې کې کار
ولرم.

د باگرت پر شونډو له رضاييت ډکه موسکا خپره شوه:

— ښه نو ورک يې که، زه په ستونزې پوه شوم.

پانې يې راټولې کړې، غوښتل يې چې بيرون راووځي، بله
ښه لاره يې ذهن ته راغله:

— په هر صورت...

روبوت په تمه و، داسې ښکارېدل چې باگرت له کومې
ستونزې سره مخ شوی دی.

— یو شی شته چې کیدای شي ته یې وکړای شې...

بیا غلی شو...

هرې په قلاړه خبرې پېل کړې:

— ستا فکر مغشوش شوی دی، د ډاکټر لانینگ په اړه فکر
کوي، منکرېدل گټه نه لري، ځکه زه پوه شوم چې ته مانه
څه پوښتې.

ریاضي پوه وویل:

— لانینگ ۷۰ کلن دی.

— پوهیږم.

— دیرش کاله کیږي چې ددې فابریکې مشر دی.

هرې سرد تائید په نښې وخواوه.

باگرت په مهربانۍ وویل:

— ښه نو... ته د استعفا، تقاعد او آرام په اړه... څه پوهیږي؟

هربي لنه خواب ورکړې:

- بڼه سهې.
- بڼه نو... ته پوهیږې؟
- هو!
- نو کولای شې ماته ووايې؟
- هو! هغه همد اوس استعفا ورکړې ده.
- څه؟ ته بیا ووايه!
- استعفا یې ورکړې، خو تراوسه نه ده منل شوې، ځکه په تمه دي چې زما ستونزه حل شي، بیا به خپل ځای بل ځای ناستي ته پرېږدي.
- بڼه پر ځای به یې څوک راځي؟
- دې خبرې سره هاربي ته نږدې شوی و او د روبوټ برقي سترگو ته یې کتل، دا خبره یې غلې غونډې واورېده:
- ته راتلونکی مشريې.
- باگرت د ارام ساه واخیسته او له موسکا په ډکه خوله یې وویل:
- له ډیره وخته په تمه یم، مننه هربي.

پيتر باگرت تر پنځو بجو د خپل ميز شاته ناست و او د کتابونو او اسنادو په ډيري کې بوخت و، نهه بجې بيا د خپل کار دفتر ته لاړ او د رياضي په محاسبو بوخت شو. د اسنادو او کاغذونو ډيري يې د ميز پر سر جوړ و، نږدې ماسپښين و چې سترگې يې پر وروستي کاغذ ونښتې، سترگې يې وموښلې، خوله وازی يې وکړ، اوږې يې پورته کړې:

— رنگ يې ورک شه، لاپسې سختيري.

ناخاپه دروازه بېرته شوه، ډاکټر لاینينگ راننوت، پوښتنه يې وکړه:

— څه شی پيدا شو؟

— نه!

— کالوين درسره د روبوټ په اړه خبرې کړي؟ هغه په رياضي کې نابغه دی.

— اورېدلي مې دي، هربي مې امتحان کړ، د رياضي محاسبې په سختۍ ترسره کوي.

— خو کالوين يې درسره نه مني.

— هغه لیونی ده.

د مشر (مدیر) سترگې له ډېرې غوسې وړې شوې:

- زه پوهيږم، داسې نه ده.
- ته! ته د څه شي خبره کوي؟
- زه له سهاره تر اوسه هريې ازمويږم، هغه ستونزې دومره زر حل کوي، چې فکر نه کوم پرې پوه شي.
- رښتيا؟
- ته شکمن يې!
- لانيڼگ له جېبه د ليک پاکټ روايست، خلاص يې کړ، ليک يې پرانست:
- دا زما لاسليک نه دی، سمه ده؟
- باگرت په کاغذ غټ حروف ولوستل:
- دا هريې ليکلي؟
- سمه ده، که ښه پام ورته وکړې، پوه به شي چې هغه زما له معادلاتو څخه اخيستي او ښه پرمختگ يې هم پکې کړی.
- ښه نو پرېږده، چې هماغه ماشين درته ټوله ستونزه حل کړي، په دې خبرو دې ماته مزاحمت مه کوه.
- همدا اصلي خبره ده، هريې يوازې نشي کولای چې ستونزې حل کړي، که هغه يې نشي کولای موږ يې هم نشو کولای، ځکه دا ستونزه زموږ له وسه پوره نه ده، زه

خو وایم چې ټولې پوښتنې باید ملي علمي پلاوي ته ولېږو.

باگرت له ځایه په داسې ډول پورته شو، چې څو کی یې شاته ولوېده، له غوسې سور شین کېده، ویې ویل:

— دا کارونه کړې.

لانیښک هم په خپل وار په هماغه اروایي حالت وویل:

— ته ماته ستونزې جوړوې، چې کوم کارونه باید ونه کړم؟

باگرت ځواب ورکړ:

— بالکل، ما په دې مسلې ډېر کار کړی او پابلې ته نږدې یم، ته غواړې اوس یې له ما واخلي، زه پوهیږم چې ته څه کوې، ته غواړې د روبات د ستونزې د حل ټول امتیاز یوازې خپل ځان ته واخلي او زه دې په هېڅ صورت نه پرېږدم. پوه شوې؟

— باگرت، ته کم عقل یې، زه دې پوه یوه ثانیه کې له دې ځایه ویستلای شم.

— گوره لانیښک! داسې فکر مه کوه، چې د فکر لوستونکي روبات په شتون کې به ته کومه خبره پته کړې، زه دې په استعفا خبریم.

د لایننگ لاسونه ورپېدل، لومړی یې له سگریته ایره او وروسته یې ټول سگریټ له لاسه ولوېد.

— خه... خه دې وویل؟

باگرت له موسکا په ډکې خولې وویل:

— زه نوی مشریم او ستا ځای به تر تانبه اداره کوم.

لایننگ خپله مری پاکه کړه او چغه یې کړه:

— ته رخصت یې، دلته هېڅ وظیفه نه لرې، تللی شې، پوه شوې؟

د باگرت خدا لورپه شوه، ویې ویل:

— ستا فرمانونه نور د منلو نه دي، زه پوهیږم چې استعفا دې کړه، هرې راته وویل او هغه په تا پوه شوی و.

لایننگ غوښتل ارام شي او په ارام خبرې وکړي، رنگ یې له له سور څخه په سپینیدو و، په ارامه سینه یې وویل:

— زه له هرې سره خبرې کوم، هغه داسې نشي ویلای، باگرت تا خطرناکه لوبه شروع کړې، زه ستا خبرې هسې اوازې گڼم، ته راخته...

باگرت خپلې اوږدې پورته کړې:

— چرته؟ هرېي گورې، هه چې خو...

ماسپښين مهال آښ له خپلې نقشې سترگې راپورته کړې،
ويې ويل:

— ته پوهه شوې؟ دا نقشه د يوه کور ده.

سوسن کالوين ورته په يوه ځانگړي اندازه وليدل، ويې ويل:

— اهمم، ډير ښکلې، ما تل داسې فکر کوه، چې خونښيرې
مې...

خبره يې وژوله.

آښ خپل قلم کېښود او په ډېره مينه يې زياته کړه:

— ما دوه اونۍ رخصت غوښتې، په تمه يم چې راسره ويې
ومني، خو ددې هرېې موضوع ټول کارونه بند کړي، يوه
بله موضوع هم شته، خو هغه راز دی.

— ښه نو... ماته يې مه وايه.

— اوه! ما بايد مخکې درته ويلی وی. زه بايد دا راز له يوه
چا سره شريک کړم، دلته ته تر ټولو ښه او د باور وړ يې،
يوازې تاته يې ويلای شم.

د سوسن د زړه درزا زياته شوه؛ خو څه يې ونه ويل.

آش خپله خوکی لږه رامخکې کړه، سړيې ټيټ کړ او په ټيټ غږيې ورته په غوږ کې خبرې پېل کړې:

— اصلي خبره دا ده، چې کور به يوازې زما نه وي، ځکه زه غواړم واده وکړم!

هغه له خوکی جگه شوه...

— ولې څه وشو؟ څه ستونزه ده؟

— هېڅ! تا ويل واده کوم؟ يانې دا چې...

— هونو! همدا يې وخت دی، که څنگه؟ تير اوړي کې چې دلته يوه نجلی راغلې وه، په ياد دې ده؟ غواړم له هغې سره واده وکړم... خو ستا حالت لکه چې ښه نه دی؟ ته...

سوسن کالوين په کراره څنگ ته شوه:

— هېڅ... سر مې خوږيږي! هغوی په دې ورځو کې زما په اړه ډير فکر کوي، زه غواړم... ښه مبارک دې شه، ډيره خوشاله شوم...

رنگ يې د اوړي په شان سپين شوی و، ويې ويل:

— وښئ....

— هيله کوم...

په غیر ارادي توگه له دروازې راووته، هېڅ پوه نه شوه چې په زینو څنگه رابښکته شوه، لکه خوب یې چې لیده، ساه یې لنډېده، د دروازې چوکاټ ته تکیه شوه او د هرې اوسپنیز بدن ته ځیر شوه. د هاربي مخ ورته رانږدې کېده، یوه وحشتناکه خبره ترې جوړه شوه، هرې ورسره خبرې کولې او دا پرې نه پوهېده، هرې یې د اوبو گیلان په شونډو کېښود، خو گوته اوبه یې چې ترې شوې، په سد شوه، هرې لا په وارخطایی خبرې کولې، د هرې په خبرو لږه لږه پوهېده.

— دا هسې خوب دی، مه یې منه، ته به زرنه شې او اصلي نړۍ ته به وگرځې... بیا به په ځان پورې خاندې. تاته وایم، هغه تاسره مینه لري! دا هسې خیال دی، واقعته لري.

سوسن کالوین یې د سر په خوځولو خبره تایید کړه:

— هو! هو!

د هرې لاسونه یې په خپلو لاسونو کې موبل:

— دا دروغ دي کنه؟ دروغ دي کنه؟

پوه نه شوه، چې څنگه خپلې نړۍ ته بېرته وگرځېده، خو داسې ښکارېدل لکه له یوې تیاره نړۍ چې بیرته یوې رڼې

نړۍ ته راگرځېدلې وي. زر يې خپل لاسونه د روبوټ له
اوسپنيزو لاسونو راخلاص کړل، ويې ويل:

— ته څه کوي هن؟

بيا يې په لوړ غږ چغې کړې:

— ته څه کوي هن؟ ووايه څه کوي؟

هر يې لږ شاته لاړ:

— زه غواړم مرسته در سره وکړم.

ارواپوهه ورته ځير شوه:

— مرسته؟ که دا چې زه خوب وينم؟ ته غواړې چې زه د
هېرولو او عصبي اختلال په ناروغۍ اخته شم؟

هغه غوسه شو:

— دا خوب نه دی! کاشکې خوب وای! صبر وکه! ولې....
ولې؟

روبوټ په ویریدلي حالت وویل:

— زه مجبور وم!

— او ما دې هم خبره ومنله! هېڅ مې باور نه راځي...

له کوتيې څخه د باندې يې لوړ غږ واوږېد، خبرې يې پرې شوې. دروازه بېرته شوه، باگرت اولانينگ راننوتل او بې له دې چې کالوين ته پام وکړي، د روبوټ خواته روان شول، لانينگ غوسه او نارامه و، د باگرت په شونډو موسکا خپره وه، لومړی مشر (مدیر) خبرې پېل کړې:

— هربي! زما خبرو ته ښه غوږ کېده!

روبوټ سرتيت کړ او د مدير خولې ته يې نږدې کړ:

— ښه ډاکټر لانينگ.

— زما په اړه دې له ډاکټر باگرت سره خبرې کړي؟

— نه! ښاغلیه!

باگرت ورمخکې شو، ويې ويل:

— پرون دې ماته څه وويل؟ ته يې اوس ووايه!

— ما وويل چې...

هربي غلی شو، باگرت چينغې کړې:

— تاراته ونه ويل چې ده استعفا کړې؟ ته راوگوره!

باگرت لاس پورته کړ، د لیونو په څېر د روبوټ پر لورې روان شو، لانينگ ورمخکې شو، هغه يې ونيوه:

- ته اوس په هغه دروغ وايي؟
- لالينگ! تا واورېدل، هغه غوښتل (هو) ووايي خو غلى شو، زما له مخې هاخوا شوه، زه غواړم حقيقت واورم، پوه شوې!
- زه به ترې پوښتنه وکړم.
- لالينگ روبوټ ته مخ کړ:
- ښه نو... هربي، ارام اوسه، آيا ما استعفا کړې؟
- هربي يوازې ورکتل، لالينگ بيا تکرار کړه:
- ما استعفا کړې؟
- روبوټ په قلاړه سرد (نه) په اشارې و خوځاوه، نور يې څه ونه ويل، غلى ولاړ و، دواړو سړيو يو بل ته په غوسه غوسه وکتل او ناڅاپه باگرت وويل:
- دا څه کم عقلتوب دى، دا روبوټ ليونى شوى دى؟ دا اوسپنيز او بې عاطفې موجود خبرې کولای شي؟
- روبوټ ځواب ورکړ:
- هو! زه خبرې کولای شم.

— نو زما پوښتنه ځواب کړه، تا ماته ونه ويل چې لانينگ
استعفا کړې ده؟ نه يې ده کړې استعفا؟

بيا يې هم ځواب وانه وړېد، هر خوا چوپتيا خپره وه، تردې
چې له لېرې د سوسن کالوين خدا واورېدل شوه او سکوت
مات شو. دواړه رياضي پوهان حيران شول او په وارخطايي
يې وويل:

— ته دلته څه کوي؟ ولې خاندې؟

کالوين په غير طبيعي غږ وويل:

— هيڅ شي پورې نه خاندم... خدا په دې راځي چې زه
يو ازې نه يم، دی روبوټ موږ درې واړه متخصصين په
دام کې ښکېل کړي يو:

لانينگ وپوښتل:

— د څه شي دام؟ هر يې کوم عيب پيدا کړی؟
— نه

په قلاړه هغوی ته نږدې شوه:

— نه هغه کومه ستونزه نه لری، ستونزه په موږ کې ده.

ناڅاپه يې روبوټ ته مخه کړه او په چيغو يې وويل:

— خه ورک شه دې ځای نه ! چې بیا دې دا مردار مخ ونه
گورم.

هرېي د سالون بل سر ته روان شو، لاینېنگ په آمرانه لهجه
وویل:

— ډاکټر کالوین څه خبره ده؟

ډاکټر کالوین مخ ور واړوه، په پیغور او کنایه یې ورته
وویل:

— فکر کوم تاسو به د روبات جوړونې له لومړي قانونه خبر
یاست؟

دواړو سرونه د (هو) په نښه وڅوځول او باگرت وویل:

— روبات هېڅکله انسان ته زیان نه رسوي او د هر هغه کار
مخنیوی کوي چې انسان ته ضرر پېښوي.

کالوین وویل:

— سمه ده؛ خو څه رقم زیان؟

— هر ډول زیان... ولې؟

— هو هر ډول... خو احساساتو ته زیان رسول څنگه ؟ د
انسان د ارمانونو ماتول څنگه ؟ دا ټول هم زیان دی؟

لانیڼګ وویل:

- روبوټ په دې خبرو څه پوهیږي...
- دا روبوټ فکرونه لولي، بیا هم فکر کوي، چې د احساساتو په اړه په هېڅ هم نه پوهیږي؟ که څوک ترې پوښتنه وکړي او دا هغسې ځواب ورنکړي چې پوښتونکی یې غواړي آیا زموږ نورو ځوابونو ته زیان نه رسوي؟ هرې په دې ټولو نه پوهیږي؟

باګرت غلي وویل:

- اوووف خدایه !

ارواپوهې په مانا داره نظر ور وکتل:

- زه فکر کوم کله چې تال له هرې وپوښتل، چې لانیڼګ استعفا ورکړي، نو همدا ځواب دې غوښته چې (هو) استعفا یې ورکړي او هغه هم درته همدا وویل.

کوټه کې چوپتیا خپره وه، کوز سر کې روبوټ ناست و، خپل سړي په لاس تکیه کړی و.

سوسن کالوین سترګې د سالون په فرش ښځې کړې وې، ویې ویل:

— هغه په دې ټولو پوهیږي... هغه ... هغه شیطان په هر څه
پوهیږي، حتی په هغې تیروتنې هم پوهیږي چې د نصب
پر وخت له موږ شوې ده.

لانیځه سرراپورته کړي:

— ډاکټر کالوین ته اشتباه کوي او هغه نه پوهیږي چې څه
تیروتنه شوې ده، ما ترې پوښتنه کړې.

کالوین چغه کړه:

— ستا مطلب څه دی؟ تا نه غوښتل چې هغه درته کومه حل
لاره وښايي. تا چې کوم کار نه شو کولای که ماشین کړی
واي، ستا احساسات نه ټپي کېدل؟

له باگرت یې وپوښتل:

باگرت وټوخل، رنگ یې سور شو:

— هغه ماته وویل چې په ریاضیاتو لږ پوهیږي.

لانیځه غلي وخنډل، اروا پوهه هم مسکه شوه، وبې ویل:

— زه له هغه پوښتنه کوم، هغه لاره چې ماته یې ښيي زما
احساسات به نه ټپي کوي.

هغه په لوړ غږ او آمرانه لهجه وويل:

— دلته راشه !

هرېي له خپل ځايه راپورته شو، کالوين غلي وويل:

— فکر کوم، ته پوهېږې چې د نصب په وخت کې کوم شی پاتې شوی، یا کوم څه درزيات شوي دي.

هرېي په خپ غږ وويل:

— هو

باگرت په غوسه وويل:

— صبر وکړه ! دا دروغ دي، ته غواړې همدا ځواب واورې.

کالوين ځواب ورکړ:

— لیونی کیږه مه ! زه ډاډه یم چې هغه تاسو دواړو هومره پوهېږي، ځکه هغه افکار لولي.

ریاضي پوه غلی شو او کالوين ادامه ورکړه:

— ښه ډیر ښه ... ښه هرېي وایه نو ... چې وایې ورو، ښاغلیو تاسو یو قلم او کاغذ راوړئ.

هرې چې پاتې، شوار واپوهې وويل:

— هرې ولې ځواب نه راکوي؟

روبوت وويل:

— زه نشم کولای، ډاکټر کالوين ته پوهېږې زه نشم کولای،

باگرت او ډاکټر لانينگ نه غواړي چې زه څه ووايم.

— هغوی حل لاره غواړي، ددې معما ځواب.

— خوله ما يې نه غواړي.

لانينگ وويل:

— هرې، کم عقل کيږه مه! موږ غواړو له تايې واور.

باگرت يې هم د سر په خوځولو خبره تاييد کړه.

د هرې غږ په وحشتناکه توگه لوړ شو:

— دا خبرې هېڅ تاثير نه کوي، تاسو په دې نه پوهېږئ چې

زه فکرونه لوستلای شم، تاسو نه غواړئ چې زه يې

ووايم، ځکه زه ماشين يم، زما ماغزه پوزيتروني دي او

انسان جوړ کړي دي، بې له دې چې ستاسو احساساتو ته

زيان رسيږي، نشئ کولای چې له ما حل لاره وپوښئ، دا

ستاسو په ذهن کې پخه شوې او پاکېږي هم نه، زه هم
نشم کولای چې تاسو ته حل لاره وښییم.

ډاکټر لانینگ وویل:

— موږ څو، ډاکټر کالوین ته یې ووايه.

هرېې چغې کړې:

— هېڅ فرق نه کوي، ځکه تاسو به په هر حال پوهیږئ چې
ځواب ما ویلې دی.

ډاکټر کالوین وویل:

— هرېې ستا پام دی، چې باگرت او ډاکټر لانینگ په هر
حال غواړي پوه شي، ته پوهیږې او که حل لاره ونه ښايي
ددوی احساسات به ټپي شي، همداسې نه ده؟
— هو! هو!

او که یې ووايي هم ددوی احساسات به ټپي شي.

— هو! هو!

هرېې شاته روان و، کالوین ورمخکې کېده او دواړو ریاضي
پوهانو حیران ورکتل.

— ته نشې ويلې، ځكه ستا ويل دوى ته زيان رسوي، نو بايد ويې نه وايې. ته يې بايد ووايې، كه ويې نه وايې ددوى احساساتو ته زيان اوړي، ته يې بايد ووايې او ته ...

كالوين څو ځله دا خبرې تکرار کړې، تر دې چې هريې په گوندو شو او چغې يې کړې:

— بس دى! ستا فکر له درد او کرکې ډک دى، زما پکې هېڅ موخه نه وه، ما غوښتل تاسره مرسته وکړم، ما درته هغه څه وويل چې تا اورېدل غوښتل، زه مجبور وم، بله لارمې نه لرله!

ارواپوهې يې خبرو ته پام ونه کړ:

— ته بايد دوى ته ووايې، كه يې ونه وايې زيان ور رسېږي؛ نو ته بايد دوى ته ونه وايې، كه دې ورته وويل زيان ور رسېږي... نو....

هريې چغې کړې!

چغې يې ورو ټيټېدې، غږ يې چې بند شو، پر يوې بې احساسه اوسپنې بدل شو، د باگرات رنگ والوت، ويې ويل:

— هغه مې شوى دى!

کالوین په لوړ غږ وخنډل، ویې ویل:

— نه! مړ شوی نه دی، لیونی شوی دی، ما له دوو متضادو
او نه حلبدونکو قضیو سره مخ کې، هغه به هېڅکله
خبرې ونه کړي.

لانیښک د هغه توکي په خوا کې کېناست چې یو وخت یې
هرې نوم او ده، د هغه په اوسپنیز مخ او ځان یې ګوتې راکش
کړې، ویې ویل:

— تادا کار له قصده وکړ.

کالوین په ترڅه لهجه وویل:

— هغه سره همداسې پکار و، اوس ورسره ته هېڅ مرسته
نشي کولای.

لانیښک با ګرته له لاسه ونيوه، ویې ویل:

— راځه پیټر، اوس هېڅ نه کیږي، داسې روبوټ اوس هېڅ
ارزښت نه لري.

د زوړ سړي سترګې سترې شوې وې، بیا یې تکرار کړه:

— راځه پیټر!

دواړه پوهان له دې ځايه ووتل، کالوين ځان راجوړ کړ، ذهن
يې ارام کړ، د هرې اسکلېټ ته يې وکتل، ډير وخت ورته
ځير وه، د بریا نښې يې له څېرې ورکې شوې، د عجز او
ستړيا نښې پکې راښکاره شوې، د ټولو زرينو خوبونو او
افکارو ځای يې ونيوه، يوازې يوه جمله يې په ژبه جاري شوه

دروغجنه !

(پای)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library